

Sygn. akt I ACa 321/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 września 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Zofia Kawińska-Szwed
Sędziowie :	SA Anna Bohdziewicz (spr.) SO del. Aneta Pieczyrak-Pisulińska
Protokolant :	Anna Wieczorek

po rozpoznaniu w dniu 27 września 2017 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa Z. K.

przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w U.

o uchylenie uchwały

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej

z dnia 23 stycznia 2017 r., sygn. akt I C 307/16

oddala apelację.

SSO del. Aneta Pieczyrak-Pisulińska	SSA Zofia Kawińska-Szwed	SSA Anna Bohdziewicz
-------------------------------------	--------------------------	----------------------

Sygn. akt I ACa 321/17

UZASADNIENIE

Powódka Z. K. domagała się uchylenia uchwały nr (...) Rady Nadzorczej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w U. z dnia 22.10.2015 r. oraz uchwały nr (...) Walnego Zgromadzenia Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w U. z dnia 9.6.2016 r. Przedmiotem zaskarżonych uchwał było wykreślenie powódki z rejestru członków pozwanej spółdzielni, co w ocenie powódki było pozbawione podstaw.

Pozwana spółdzielnia wniosła o oddalenie powództwa, argumentując, iż wykreślenie powódki z rejestru jej członków było w pełni uzasadnione z uwagi na przyczyny wskazane w zaskarżonej uchwale Rady Nadzorczej, a nadto obie uchwały zostały podjęte prawidłowo pod względem formalnym.

Zaskarżonym wyrokiem z 23 stycznia 2017 r. Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej uwzględnił w całości żądanie pozwu i uchylił zaskarżone uchwały: Rady Nadzorczej i Walnego Zgromadzenia pozwanej spółdzielni oraz zasądził od pozwanej spółdzielni na rzecz powódki koszty procesu.

Wyrok ten został wydany na tle następująco poczynionych ustaleń faktycznych:

Powódka jest członkiem pozwanej spółdzielni.

Pismem z dnia 5.10.2015 r. zarząd strony pozwanej poinformował powódkę o złożeniu wniosku do Rady Nadzorczej o pozbawienie powódki członkostwa w Spółdzielni przez jej wykreślenie z rejestru członków, jednocześnie poinformowano powódkę o terminie posiedzenia Rady Nadzorczej. Powódka ustosunkowała się na piśmie do tego wniosku, wnosząc o jego nieuwzględnienie. W dniu 22.10.2015 r. odbyło się posiedzenie Rady Nadzorczej, na którym rozpoznano wniosek zarządu o wykreślenie powódki z rejestru członków spółdzielni i w efekcie podjęto uchwałę nr (...), w której na podstawie § 49 ust. 1 pkt 14 w zw. z § 16 ust. 1, § 10 ust. 1 pkt 8, pkt 11 i pkt 16 w zw. z § 100 ust. 3 pkt 1 oraz w zw. z § 17 ust. 1 i ust. 4 i w zw. z § 21 ust. 2 statutu Rada Nadzorcza postanowiła wykreślić powódkę z rejestru członków Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w U.. Rada Nadzorcza uznała, iż zachowanie powódki wyczerpuje przesłanki wykreślenia określone w statucie tj. niewykonywanie z przyczyn niezawinionych obowiązków statutowych członka Spółdzielni. W uzasadnieniu tej uchwały Rada Nadzorcza podała, iż postępowanie powódki stanowi naruszenie obowiązków statutowych, w szczególności § 100 ust. 3 pkt 1 i § 10 ust. 1 pkt 16, a także § 10 ust. 1 pkt 8 i pkt 11 statutu, albowiem:

- odmawiała ona wykonania obowiązków wynikających z ustawy i statutu w zakresie okazania lokalu mieszkalnego spółdzielni w celu sprawdzenia prawidłowości wykonanych w 2012 r. robót, związanych z wymianą grzejników CO, mimo kilkakrotnych wezwań przez spółdzielnię do wykonania ciążącego nań obowiązku
- odmawiała udostępnienia lokalu spółdzielni w celu przeprowadzenia w/w czynności kontrolnych w zakresie prawidłowego wykonania robót, pomimo wydania w dniu 12 czerwca 2013 r. przez Sąd Rejonowy w Cieszynie sygn. akt I C 684/13 prawomocnego wyroku nakazującego udostępnienie lokalu oraz wyrażenia przez powódkę zgody na wejście do lokalu w postępowaniu egzekucyjnym wytoczonym przeciwko powódce na podstawie w/w wyroku, uzależniając udostępnienie przedmiotowego lokalu od spełnienia dodatkowych warunków, których nie przewidywał wyrok sądowy
- udostępniła lokal spółdzielni w roku 2015 r, tj. dopiero po kolejnym postępowaniu sądowym - zawezwaniu do próby ugodowej oraz po szeregu utrudnień z jej strony
- dokonała wymiany grzejników CO niezgodnie ze znanymi powódce, przedstawionymi przez spółdzielnię w pismach dotyczących zgody na wymianę we własnym zakresie, warunkami wymaganymi dokumentacją techniczną, zatwierdzoną prawomocnym pozwoleniem na budowę tj. zastosowała grzejniki o nieprawidłowych parametrach, które z uwagi na parametry instalacji centralnego ogrzewania w budynku, gdzie znajduje się jej lokal, nie były dopuszczalne, gdyż mogło to powodować zakłócenia funkcjonowania instalacji cieplnej, a nawet jej awarie, jak również nieprawidłowości w naliczaniu opłat z tytułu CO również w stosunku do innych mieszkańców
- odmówiła wymiany grzejników na takie, które spełniają wymagane lub zamiennie (dopuszczalne) parametry mimo kilkakrotnych wezwań przez spółdzielnię do wykonania ciążącego nań obowiązku i dostosowania grzejników do wymaganych parametrów, co spowodowało konieczność złożenia przez Spółdzielnię kolejnego pozwu o nakazanie i inne w Sądzie Rejonowym w Cieszynie.

Takie zachowanie członka spółdzielni, sprzeczne z wydanym wyrokiem nakazującym określone zachowanie, a także stojące w sprzeczności z interesem całej spółdzielni i innych mieszkańców zostało uznane za nieusprawiedliwione i naruszające obowiązki członka spółdzielni. Dodatkowo Rada Nadzorcza podała, iż powódka neguje przeważającą część działań Zarządu i Rady Nadzorczej, żądając wielokrotnie udostępniania jej szeregu dokumentów, przedstawiania wyjaśnień i szczegółowych informacji zakładając z góry, że postępowanie organów spółdzielni było nieprawidłowe. Działanie powódki uznano za sprzeczne z zasadami współzycia społecznego i obowiązkiem członka spółdzielni, jakim jest dbanie o dobro i rozwój spółdzielni oraz uczestniczenie w realizacji zadań statutowych

Powódka odwołała się od tej uchwały do Walnego Zgromadzenia członków spółdzielni. W dniu 9.6.2016 r. Walne Zgromadzenie pozwanej spółdzielni podjęło uchwałę nr (...) w sprawie uchylenia uchwały nr 26/19/2015 Rady Nadzorczej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) z dnia 22.10.2015 r. dotyczącej wykreślenia powódki z rejestru członków spółdzielni. Na mocy tej uchwały postanowiono nie uchylać uchwały Rady Nadzorczej z dnia 22.1.2015 r., gdyż zdaniem Walnego Zgromadzenia Spółdzielni istnieją wskazane przez Radę Nadzorczą przesłanki wykreślenia powódki z rejestru członków. Przed przyjęciem powyższej uchwały udzielono głosu powódce, a także przeprowadzono dyskusję. Odpis uchwały powódka otrzymała 29.6.2016 r.

Zgodnie ze statutem pozwanej członkom spółdzielni przysługuje m.in. prawo brania czynnego udziału w życiu spółdzielni i zgłaszania wniosków w sprawach związanych z jej działalnością, prawo do otrzymywania w sposób wskazany w statucie informacji o czasie, miejscu i porządku walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni, prawo żądania w trybie określonym w statucie zwołania Walnego Zgromadzenia Członków, prawo żądania zamieszczenia w porządku obrad Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni oznaczonych spraw, prawo zaskarżania do sądu uchwał Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni z powodu ich niezgodności z przepisami prawa lub statutu, prawo do korzystania wraz z osobami wspólnie zamieszkującymi z wszelkich urządzeń i usług spółdzielni oraz wspólnych pomieszczeń i urządzeń zgodnie z ich przeznaczeniem w sposób nie naruszający zasad współzycia społecznego, według zasad określonych w statucie i regulaminach wewnętrznych spółdzielni. Ponadto zgodnie z postanowieniami statutu członek obowiązany jest m.in. do przestrzegania przepisów prawa, postanowień Statutu i opartych na nich regulaminów oraz uchwał organów Spółdzielni, a także przestrzegania zasad współzycia społecznego (§ 10 ust. 1 pkt 8), do dbania o dobro i rozwój spółdzielni, do poszanowania mienia spółdzielczego i jego ochrony oraz uczestniczenia w realizacji zadań statutowych spółdzielni (§ 10 ust. 1 pkt 11). Na żądanie spółdzielni członek spółdzielni ma zezwolić na wstęp do lokalu ilekroć jest to niezbędne do przeprowadzenia obciążającego spółdzielnię przeglądu, konserwacji, remontu lub usunięcia awarii, a także w celu wyposażenia budynku, jego części lub innych lokali w dodatkowe instalacje, bądź w celu przebudowy lokalu lub budynku (§ 10 ust. 1 pkt 16). Ponadto zgodnie z § 100 ust. 3 pkt 1 statutu, po wcześniejszym uzgodnieniu terminu, osoba korzystająca z lokalu powinna udostępnić Spółdzielni lokal w celu dokonania okresowego, a w szczególnie uzasadnionych wypadkach również doraźnego, przeglądu stanu wyposażenia technicznego lokalu oraz ustalenia zakresu niezbędnych prac i ich wykonania

Zgodnie z § 15 statutu strony pozwanej wykluczenie członka ze spółdzielni może nastąpić w przypadku, gdy z jego winy umyślnej lub z powodu rażącego niedbalstwa dalsze pozostawanie w spółdzielni nie da się pogodzić z postanowieniami statutu spółdzielni lub z dobrymi obyczajami. Wykluczenie może nastąpić w szczególności, gdy członek:

1. świadomie działa na szkodę Spółdzielni lub wbrew jej interesom,
2. uporczywie narusza postanowienia Statutu, regulaminów i innych uchwał organów Spółdzielni,
3. uporczywie uchyla się od wykonywania istotnych zobowiązań wobec Spółdzielni, a w szczególności zalega z opłatami związanymi z eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości w częściach przypadających na jego lokal, eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości stanowiących mienie Spółdzielni,
4. wykracza w sposób rażący lub uporczywy przeciwko porządkowi domowemu, czyniąc uciążliwym korzystanie z innych lokali,

5. używa lokal w sposób sprzeczny z jego przeznaczeniem, zaniedbuje obowiązki dopuszczając do powstania szkód bądź niszczy urządzenia przeznaczone do wspólnego korzystania przez mieszkańców,
6. świadomie wprowadza Spółdzielnię w błąd w celu nabycia określonych uprawnień,
7. samowolnie dokonuje zmiany przeznaczenia lokalu bądź korzystania z lokalu.

Z kolei zgodnie z § 16 statutu członek spółdzielni nie wykonujący obowiązków statutowych z przyczyn przez niego niezawinionych może być pozbawiony członkostwa przez wykreślenie z rejestru członków spółdzielni. Wykreślenie następuje w szczególności, gdy członek:

1. nie wpłacił udziału i wpisowego w terminie określonym Statutem,
2. utracił spółdzielcze prawo do lokalu w wyniku podziału majątku, na mocy którego prawo do lokalu przypadło byłemu małżonkowi członka Spółdzielni,
3. zbył spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu, jeśli było to jedyne jego prawo do lokalu w Spółdzielni i nie złożył rezygnacji z członkostwa,
4. utracił spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu wskutek uchwały Spółdzielni, jeśli było to jego jedyne prawo do lokalu w Spółdzielni,
5. utracił spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu w postępowaniu egzekucyjnym, jeśli było to jedyne jego prawo do lokalu w Spółdzielni,
6. zbył prawo odrębnej własności lokalu, jeśli było to jedyne jego prawo do lokalu w Spółdzielni i nie złożył rezygnacji z członkostwa,
7. w wyniku orzeczenia sądowego,
8. uniemożliwia nawiązanie kontaktu z nim, wobec braku danych dotyczących miejsca jego pobytu

Ustalono, iż powódka od lat składa do strony pozwanej różnego rodzaju pisma, domaga się informacji od strony pozwanej, wydania jej dokumentów, przedstawia swoje stanowisko w różnych kwestiach. Od kilku lat pomiędzy stronami trwa konflikt dotyczący grzejników. Strona pozwana zgodziła się na wymianę grzejników w mieszkaniu zajmowanym przez powódkę. Po dokonaniu tej wymiany, strona pozwana chciała dokonać kontroli w mieszkaniu, ale powódka uzależniała udostępnienie lokalu od wskazania konkretnych czynności, które mają być wykonane i wskazania, jaki specjalista będzie dokonywał kontroli. Strona pozwana uzyskała prawomocny wyrok, który nakazywał powódce udostępnienie lokalu stronie pozwanej w celu dokonania przeglądu. Powódka po wyroku uzależniała swoją zgodę na udostępnienie lokalu od podania przez stronę pozwaną danych osób, które do niej przyjdą. W efekcie zainicjowane zostało postępowanie egzekucyjne w celu wykonania powyższego wyroku, które zakończyło się ugodą. Pomędzy stronami toczyła się także sprawa o zawezwanie do próby ugodowej w sprawie udostępnienia lokalu w celu dokonania przeglądu instalacji centralnego ogrzewania, ale do ugody nie doszło.

Ostatecznie przed podjęciem uchwały o wykreśleniu powódki z rejestru członków, powódka udostępniła lokal stronie pozwanej. Nie było innej sytuacji poza tą związaną z grzejnikami, w której powódka odmawiałaby stronie pozwanej udostępnienia swojego lokalu. Przed Sądem Rejonowym w Cieszynie toczy się sprawa z powództwa pozwanej przeciwko Z. K., w której Spółdzielnia domaga się m.in. nakazania zdemontowania grzejników. Z opinii biegłego w tamtej sprawie wynika, że zainstalowane przez powódkę grzejniki nie powodują nieprawidłowego działania instalacji grzewczej w budynku, pozostają bez wpływu na pracę kotłowni, a z uwagi na brak rzeczywistych pomiarów pobieranego ciepła nie można stwierdzić, czy koszty ogrzewania zmieniły się po ich zainstalowaniu. Sąd Rejonowy w Cieszynie dopuścił dowód z opinii kolejnego biegłego.

Rada Nadzorcza strony pozwanej uchwałą z dnia 21.03.2013 r. nr (...) postanowiła wykluczyć powódkę z rejestru członków spółdzielni. Powyższa uchwała została podtrzymana uchwałą Walnego Zgromadzenia. Powódka została wykluczona z rejestru członków z uwagi na fakt, że nie udostępniła swojego mieszkania w celu przeprowadzenia przez spółdzielnię kontroli prac w zakresie wymiany grzejników w jej mieszkaniu. Powódka zaskarżyła te uchwały i wyrokiem z dnia 21.01.2014 r. w sprawie sygn. akt I C 299/13 – Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej uchylił obie zaskarżone uchwały. Apelacja wniesiona od tego wyroku została oddalona wyrokiem z dnia 24.06.2014 r. sygn. akt I ACa 225/14. Skarga kasacyjna nie została przyjęta do rozpoznania.

Przechodząc do oceny prawnej żądania powódki w świetle tak poczynionych ustaleń faktycznych, Sąd pierwszej instancji uznał, iż powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

Na wstępie Sąd wyjaśnił, iż zgodnie z art. 24 ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze (t. j. Dz. U. z 2016 r. poz. 21) spółdzielnia może rozwiązać stosunek członkostwa tylko przez wykluczenie albo wykreślenie członka.

Zgodnie z §2 tego przepisu wykluczenie członka ze spółdzielni może nastąpić w wypadku, gdy z jego winy umyślnej lub z powodu rażącego niedbalstwa dalsze pozostawanie w spółdzielni nie da się pogodzić z postanowieniami statutu spółdzielni lub dobrymi obyczajami. Statut określa przyczyny wykluczenia. Natomiast zgodnie z §3 w/w ustawy członek niewykonujący obowiązków statutowych z przyczyn przez niego niezawinionych może być wykreślony z rejestru członków spółdzielni. Statut określa przyczyny wykreślenia. Przepis art. 42 §3 prawa spółdzielczego stanowi, iż uchwała sprzeczna z postanowieniami statutu bądź dobrymi obyczajami lub godząca w interesy spółdzielni albo mająca na celu pokrzywdzenie jej członka może być zaskarżona do sądu. Zgodnie z §4 w/w ustawy każdy członek spółdzielni lub zarząd może wytoczyć powództwo o uchylenie uchwały. Jednakże prawo zaskarżenia uchwały w sprawie wykluczenia albo wykreślenia członka przysługuje wyłącznie członkowi wykluczonemu albo wykreślonemu.

Sąd Okręgowy wskazał, że ograniczył się do badania treści i motywów podjęcia uchwały Rady Nadzorczej strony nr (...), której Walne Zgromadzenie członków pozwanej Spółdzielni postanowiło nie uchylać. Zdaniem Sądu pierwszej instancji w postępowaniu o uchylenie uchwały organu spółdzielni w przedmiocie wykreślenia z rejestru członków Sąd powinien badać czy przyczyny podane w uchwale o wykreśleniu istniały w rzeczywistości i wykreślenie z tych właśnie przyczyn nie naruszało przepisów prawa lub postanowień statutu. Rolą Sądu nie jest natomiast ocena całokształtu zachowania się i działalności członka, lecz badanie konkretnych przyczyn wskazanych w uchwale (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29.1.2012 roku w sprawie IV CKN 590/00, Legalis nr 54219, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 7 marca 2014 roku, VI ACa 1700/13, (...) 2014 nr 9, poz. 70, str. 86, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 12 stycznia 2016 roku, I ACa 984/15, Legalis 1408637, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 28.1.2016 roku, I ACa 820/15, LEX nr 2008315).

Sąd Okręgowy dokonał podziału zarzutów stawianych powódce przez stronę pozwaną na trzy grupy:

- 1) zarzuty dotyczące odmawiania przez powódkę zgody na wejście do jej lokalu w celu kontroli grzejników po dokonanej wymianie, uzależniania udostępnienia lokalu od spełnienia dodatkowych warunków, których nie przewidywał wyrok sądowy, udostępnienia lokalu dopiero po kolejnej sprawie sądowej;
- 2) zarzuty dotyczące wymiany grzejników centralnego ogrzewania tzn. zastosowania przez powódkę grzejników o nieprawidłowych parametrach, co może powodować zakłócenia w funkcjonowaniu instalacji ciepłej, a nawet jej awarie, jak również nieprawidłowości w naliczaniu opłat z tytułu centralnego ogrzewania również w stosunku do innych mieszkańców oraz dotyczące odmowy wymiany grzejników na takie, które spełniają wymagane lub zamiennie (dopuszczalne) parametry mimo kilkukrotnych wezwań przez spółdzielnię;
- 3) zarzuty dotyczące negocjowania przez powódkę przeważającej części działań Zarządu i Rady Nadzorczej strony pozwanej, żądania wielokrotnie udostępniania jej szeregu dokumentów, przedstawiania wyjaśnień i szczegółowych informacji, zakładając z góry, że postępowanie organów spółdzielni było nieprawidłowe.

Wszystkie postawione zarzuty miały wskazywać, według strony pozwanej, że powódka z przyczyn niezawinionych nie wykonuje obowiązków statutowych. Strona pozwana powołała się przy tym na odpowiednie zapisy statutu. Zdaniem Sądu Okręgowego nawet przy założeniu, że powódka te wskazane w zaskarżonych uchwałach postanowienia statutu narusza, nie można skutecznie twierdzić, że są to okoliczności niezawinione przez powódkę, uzasadniające wykreślenie jej z rejestru członków. Prawo spółdzielcze podobnie jak i statut obowiązujący u pozwanej odróżnia kwestie wykluczenia z rejestru członków i wykreślenia z rejestru członków. Wyjaśniono, że instytucje te różnią się od siebie m.in. tym, iż wykluczenie następuje generalnie wtedy, gdy mamy do czynienia z przyczynami zawinionymi przez członka spółdzielni, a wykreślenie gdy mamy do czynienia z przyczynami niezawinionymi przez członka spółdzielni. Statut strony pozwanej nie określa wszystkich przyczyn wykluczenia i wykreślenia z rejestru członków, ale wskazuje na to jakie okoliczności w szczególności traktowane są jako przyczyny uzasadniające wykluczenie i wykreślenie z rejestru członków. Jest to wskazówka do interpretacji, co może być uznane za przyczynę wykluczenia z rejestru członków, a co za przyczynę wykreślenia z rejestru członków. Żadna z przyczyn wykreślenia określonych w statucie nie odnosi się do tego typu działań, jakie podejmuje powódka. Sąd pierwszej instancji wyraził pogląd, iż w okolicznościach podnoszonych przez pozwaną spółdzielnię dopatrzyłyby się raczej podstaw do wykluczenia powódki, a nie jej wykreślenia z rejestru członków. Sąd pierwszej instancji jednocześnie zastrzegł, że gdyby powódka odwołała się od uchwał organów spółdzielni dotyczących jej wykluczenia z rejestru członków, to wówczas sąd badający sprawę uznałby ostatecznie, czy zachowania powódki mogą być w rzeczywistości uznane za przyczynę uzasadniającą wykluczenie jej z grona członków. Sąd Okręgowy wskazał, iż już tylko z tego powodu powództwo musiało być uwzględnione. Wskazane w zaskarżonych uchwałach okoliczności nie są bowiem okolicznościami niezawinionymi i nie mogą być podstawą wykreślenia z rejestru członków. Mogłyby być podstawą wykluczenia z rejestru członków (Sąd zastrzegł, iż nie przesądza czy skuteczną), ale taka uchwała nie została podjęta.

Obok powyższego stanowiska Sąd Okręgowy przedstawił dodatkowo następującą argumentację, odnoszącą się do zarzutów sformułowanych pod adresem powódki:

1) odnośnie do pierwszej grupy zarzutów-

Kwestie odmowy udostępnienia lokalu były przedmiotem badania przez Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej w sprawie I C 299/13, w której powódka zaskarżyła uchwałę dotyczącą wykluczenia jej z grona członków właśnie w uwagi na nieudostępnienie lokalu do oględzin, po wymianie przez nią grzejników w mieszkaniu. Powództwo zostało prawomocnie oddalone. Jeżeli zaś chodzi o zdarzenia, które miały miejsce już po prawomocnym oddaleniu powództwa, to ostatecznie powódka jeszcze przed podjęciem uchwały o wykreśleniu jej z rejestru członków umożliwiła wstęp pracownikom strony pozwanej do mieszkania. Sąd pierwszej instancji uznał w tej sytuacji za niezrozumiałe dlaczego miałyby ją spotkać negatywne konsekwencje, zwłaszcza że przy innych kontrolach, przeglądach powódka nie odmawiała dostępu do mieszkania.

2) odnośnie do drugiej grupy zarzutów:

Fakt zastosowania grzejników o nieprawidłowych parametrach mających wpływ na funkcjonowanie całej instalacji grzewczej w budynku nie został potwierdzony. Toczy się dopiero sprawa sądowa w tym przedmiocie, a opinia biegłego w niej wydana jest dla powódki korzystna. Został dopuszczony co prawda dowód z opinii innego biegłego, ale świadczy to o tym (zakładając, że wnioski biegłych będą przeciwstawne), że nie jest to sprawa oczywista nawet dla specjalistów. Trudno więc stawiać powódce zarzut, że odmawia wymiany grzejników, co wiąże się przecież z kosztami i utrudnieniami w codziennym funkcjonowaniu w mieszkaniu, skoro nie jest przesądzone, iż jest to konieczne

3) odnośnie do trzeciej grupy zarzutów:

Powódka działając w ten sposób realizuje w dużej części swoje uprawnienia wynikające ze statutu spółdzielni i przepisów prawa. Ma prawo brania czynnego udziału w życiu spółdzielni i zgłaszania wniosków w sprawach związanych z jej działalnością, a także prawo otrzymywania odpisów dokumentów związanych z działalnością spółdzielni. Sąd pierwszej instancji nie dopatrył się również podstaw do tego, aby stosować wobec członka spółdzielni

negatywne konsekwencje za to, że dzieli się swoimi poglądami, składa różne wnioski, co w jego indywidualnym odczuciu służy dobru spółdzielni. Powódka nie przekracza ram dozwolonych przez prawo i dobre obyczaje. Sposób działania powódki jest z pewnością kłopotliwy i powoduje zaangażowanie czasowe pracowników spółdzielni i organów spółdzielni. Nie jest to jednak zdaniem Sądu Okręgowego podstawa do rozwiązania stosunku członkostwa z powódką. Ponadto osoby wchodzące w skład organów spółdzielni muszą liczyć się z tym, że ich funkcja ma wymiar publiczny i narażone będą niejednokrotnie na krytykę. Ta krytyka może być nawet niezasadna, ale jeżeli tylko mieści się w granicach wyznaczonych przez prawo karne i cywilne należy ją uznać za dopuszczalną. W działaniu powódki sąd karny nie dopatrywał się przestępstwa. Nic Sądowi także nie wiadomo o tym, aby stwierdzono w postępowaniu sądowym, że dobra osobiste strony pozwanej lub członków jej organów zostały przez powódkę naruszone. Sąd rozpatrujący niniejszą sprawę sam w pismach powódki nie dostrzega niczego, co mogłoby skutkować odpowiedzialnością karną lub cywilną powódki.

Biorąc pod rozwagę powyższe ustalenia oraz ich ocenę prawną, Sąd Okręgowy uchylił zaskarżone uchwały jako sprzeczne z postanowieniem statutu.

O kosztach Sąd orzekł stosownie do art. 98 §1 k.p.c.

Wyrok Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej został zaskarżony przez pozwaną spółdzielnię w całości.

Apelująca sformułowała następujące zarzuty:

1) naruszenia przepisów prawa materialnego, a to:

a) art. 24 § 2 ustawy Prawo spółdzielcze przez jego błędne zastosowanie i na skutek tego przyjęcie, że okoliczności wskazywane przez organy pozwanej w zaskarżonych uchwałach oraz w trakcie procesu jako uzasadnienie wykreślenia powódki z rejestru członków, stanowią mogą tylko i wyłącznie przesłanki do wykluczenia powódki z rejestru członków oraz, że taka uchwała powinna zostać podjęta przez Radę Nadzorczą pozwanej spółdzielni w miejsce uchwały o wykreśleniu;

b) art. 24 § 3 ustawy Prawo spółdzielcze w zw. z art. 42 § 3 ustawy Prawo spółdzielcze przez ich błędną interpretację i na skutek tego uznanie, że podjęta przez Radę Nadzorczą pozwanej spółdzielni uchwała Nr 26/19/2015 z dnia 22.10.2015 r. oraz uchwała Walnego Zgromadzenia pozwanej spółdzielni nr (...) z dnia 9.06.2016 r. podlegają uchyleniu;

c) art. 5 k.c. przez jego niezastosowanie i na skutek tego uznanie, że przytoczone przez pozwaną i organy pozwanej spółdzielni zachowania i działania powódki w stosunku do członków organów pozwanej spółdzielni w żadnym wypadku nie mogą zostać ocenione jako zachowania naganne, będące podstawą wykreślenia członka ze spółdzielni – przy czym nie wziął pod uwagę sytuacji, jaka zachodzi w niniejszej sprawie, a mianowicie, że powódka jako członek spółdzielni nadużywała swojego prawa do oceny organów spółdzielni, czyniąc z nich użytek sprzeczny z zasadami współżycia społecznego, a zatem że taki użytek nie zasługuje na ochronę, czyli mógł się stać podstawą do jej wykreślenia z rejestru członków;

2) naruszenie przepisów postępowania, mające wpływ na wynik sprawy, a to art. 233 § 1 k.p.c. przez niedostateczne rozważenie i nieuwzględnienie istotnych dla sprawy okoliczności i dowodów, a z przeprowadzonych dowodów wyciągnięcie wniosków sprzecznych z zasadami logiki i zasadami doświadczenia życiowego, co spowodowało błędne ustalenie stanu faktycznego, stanowiącego podstawę rozstrzygnięcia, a w konsekwencji doprowadziło do uwzględnienia powództwa.

W związku postawionymi zarzutami pozwana spółdzielnia wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku przez oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu alternatywnie domagała się uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Dodatkowo pozwana wniosła o zawieszenie postępowania w oparciu o art. 177 § 1 pkt. 1 k.p.c. oraz uzupełnienie postępowania dowodowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie mogła odnieść skutku, bowiem zarzuty w niej zawarte nie są zasadne.

Na wstępie należy się jednak odnieść do wniosków procesowych zawartych w apelacji. Pozwana spółdzielnia wniosła bowiem o zawieszenie postępowania w rozpoznawanej sprawie do czasu prawomocnego zakończenia postępowania toczącego się przed Sądem Rejonowym w Cieszynie, sygn.. akt I C 1354/15, której przedmiotem jest nakazanie powódce dokonanie wymiany grzejników w zajmowanym przez nią lokalu mieszkalnym. Wniosek ten nie zasługiwał na uwzględnienie. Zgodnie z art. 177 § 1 pkt. 1 k.p.c. sąd może zawiesić postępowanie, jeżeli rozstrzygnięcie sprawy zależy od wyniku innego toczącego się postępowania cywilnego. Wynik rozpoznawanej sprawy nie zależy od rozstrzygnięcia sprawy toczącej się przed Sądem Rejonowym w Cieszynie o nakazanie powódce (pозwanej w tamtej sprawie) dokonania wymiany grzejników. Przyjmuje się, że zawieszenie postępowania z uwagi na inne toczące się postępowanie znajduje uzasadnienie wówczas, gdy wydane w innej sprawie rozstrzygnięcie przesądza o pewnym elemencie stanu faktycznego, istotnym dla rozstrzygnięcia w sprawie, w której postępowanie zostaje zawieszane. Tymczasem wyrokowanie w tej sprawie było możliwe bez uprzedniego przesądzenia o obowiązku powódki dokonania wymiany grzejników w zajmowanym mieszkaniu. Z tej przyczyny wniosek o zawieszenie postępowania został oddalony. Nie było również potrzeby uzupełnienia materiału dowodowego o dowód z opinii biegłego, wydanej w sprawie Sądu Rejonowego w Cieszynie, sygn.. akt I C 1354/15. Okoliczności wynikające z tego dokumentu prywatnego nie są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, a tylko ustalenie tego rodzaju okoliczności powinno być przedmiotem dowodzenia zgodnie z art. 227 k.p.c.. O tym jakiego rodzaju okoliczności faktyczne mają istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy przesądza norma prawa materialnego, znajdująca zastosowanie w sprawie. Rzeczą Sądu w rozpoznawanej sprawie było poczynienie ustaleń pozwalających na dokonanie oceny, czy były przesłanki do podjęcia zaskarżonych uchwał i wykreślenia powódki z rejestru członków pozwanej spółdzielni. Dla oceny tego roszczenia irrelevantna była treść prywatnego dokumentu w postaci opinii biegłego, wydanej na potrzeby innego postępowania. Zatem wniosek dowodowy zawarty w apelacji został oddalony. Z tych samych przyczyn zostały oddalone wnioski dowodowe zawarte w odpowiedzi na apelację, albowiem dotyczyły tych samych kwestii, nie mających istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd pierwszej instancji były wystarczające dla rozstrzygnięcia o żądaniu pozwu, znajdują one oparcie w prawidłowo ocenionym materiale dowodowym. Jednocześnie podkreślenia wymaga, iż w dużej części okoliczności faktyczne w istocie nie były sporne. Poza sporem pozostawał fakt podjęcia uchwał, zaskarżonych następnie przez powódkę oraz tryb procedowania nad nimi. Bezsporne są okoliczności, co do faktu wymiany przez powódkę grzejników w zajmowanym przez nią mieszkaniu. Nie może być kwestionowana okoliczność, że wobec odmowy powódki udostępnienia lokalu w celu dokonania oględzin grzejników przez pracowników pozwanej w efekcie doszło do wszczęcia postępowania sądowego, a powódka nawet pomimo niekorzystnego dla niej rozstrzygnięcia odsuwała w czasie udostępnienie lokalu do dokonania oględzin. Bezspornie też powódka kieruje liczne pisma do pozwanej, domagając się udzielenia odpowiedzi, umożliwienia wglądu do dokumentów. W istocie spór w sprawie koncentrował się wokół kwestii, czy postawa i zachowanie powódki (szczegółowo opisane w uzasadnieniu zaskarżonej uchwały Rady Nadzorczej) mogły dawać podstawy do wykreślenia powódki z rejestru członków pozwanej spółdzielni w świetle przepisów ustawy i postanowień statutu. Ocena ta przynależy już jednak do sfery stosowania prawa materialnego.

Dla skutecznego postawienia zarzutu uchybienia art. 233 § 1 k.p.c. koniecznym jest wskazanie, który z dowodów został oceniony w sposób sprzeczny z regułami logicznego rozumowania czy doświadczenia życiowego, czego efektem było przydanie mu waloru wiarygodności czy też mocy dowodowej, bądź bezzasadne zdyskwalifikowanie w wyniku odmowy dania mu wiary. W apelacji brak jest wskazania tego rodzaju, co czyni ten zarzut nieskutecznym. W tym stanie rzeczy Sąd odwoławczy przyjmuje ustalenia Sądu pierwszej instancji za własne, dlatego nie ma potrzeby ich powielania.

Sąd Apelacyjny podziela także ocenę prawną Sądu pierwszej instancji, której konkluzją było uznanie, że w świetle przepisów ustawy i postanowień statutu spółdzielni nie było podstaw do wykreślenia powódki z rejestru członków. Słuszność ma Sąd pierwszej instancji wskazując, iż w rozpoznawanej sprawie należało dokonać oceny zasadności podjęcia zaskarżonych uchwał przez pryzmat przyczyn mających uzasadniać wykreślenie powódki, wskazanych w tych uchwałach. W pierwszej kolejności rozważenia jednak wymagało, czy wskazane przyczyny w ogóle mogły stanowić podstawę wykreślenia. Apelujący niezasadnie przypisuje Sądowi pierwszej instancji pogląd, iż przyczyny podane w uzasadnieniu zaskarżonych uchwał mogły stanowić tylko i wyłącznie podstawę do wykluczenia powódki. W ślad za tym pozwana spółdzielnia forsuje stanowisko, iż skoro były podstawy do wykluczenia powódki, to tym bardziej zasadne było jej wykreślenie z rejestru członków. Nie można się zgodzić z tym poglądem. Jak trafnie wyjaśnił Sąd pierwszej instancji wykluczenie i wykreślenie są odrębnymi instytucjami, których skutkiem jest ustanie członkostwa. Wykluczenie powinno następować tylko w przypadku zawinionych przyczyn, natomiast wykreślenie następuje wówczas, gdy członek nie wykonuje obowiązków statutowych z przyczyn przez niego niezawinionych (art. 23 § 3 ustawy prawo spółdzielcze). Odnośnie do szczegółowych przyczyn wykreślenia ustawa odsyła do statutu. Statut pozwanej spółdzielni określa w jakich przypadkach można członka wykreślić, jednakże niewątpliwie żadna z tych sytuacji nie dotyczy powódki. Wymienione w § 16 statutu przyczyny wykreślenia, jakkolwiek nie stanowią zamkniętego katalogu, pozwalają na określenie jakie sytuacje - co do zasady - mogą skutkować wykreśleniem. Niewątpliwie chodzi o te wszystkie sytuacje, gdy członek spółdzielni utracił prawo spółdzielcze do lokalu (przyczyny tej utraty mogą być różnorodne, zarówno zależne jak i niezależne od jego woli), jak również wtedy gdy nie dopełnił formalności związanych z nabyciem członkostwa, wreszcie wtedy, gdy nie można z nim nawiązać kontaktu. Tymczasem przyczyny wykreślenia powódki w żaden sposób nie dają się zakwalifikować, jako przyczyny zbliżone do tych wymienionych w statucie. Pozwana przypisuje powódce nieprzestrzeganie postanowień statutu, jednakże umyka jej, że wykreślenie wymaga wystąpienia przyczyn niezawinionych. Natomiast powódka działa z rozmysłem, podejmuje określone działania, bardzo aktywnie korzysta ze swoich uprawnień jako członka spółdzielni. Tego rodzaju zachowania, czy postawa nie mogą jednak stanowić podstawy wykreślenia powódki. Apelacja w istocie stanowi polemikę ze stanowiskiem Sądu pierwszej instancji i próbę przekonania o słuszności zaskarżonych uchwał oraz prawdziwości przytoczonych w nich przyczyn wykreślenia. Ta druga kwestia ma jednak drugorzędne znaczenie, skoro okoliczności te nie mogły stanowić podstawy skutecznego wykreślenia. Wskazania wymaga, iż wykreślenie powinno być ostatecznością. Spółdzielnia nie powinna uciekać się do tak drastycznego środka (skutkującego wszak ustaniem członkostwa) skoro ma możliwość wykorzystania innych środków prawnych, z których zresztą skutecznie korzysta (wcześniejsze postępowania sądowe o nakazanie). Aktywność członka spółdzielni, nawet jeżeli jest odbierana jako uciążliwość dla organów spółdzielni, nie może stanowić podstawy do wykreślenia członka. W żadnym razie nie można uznać zachowania powódki za nadużywanie swojego prawa, co miałyby nie zasługiwać na ochronę w świetle art. 5 k.c.

Mając powyższe na względzie, apelację pozwanej jako niezasadną należało oddalić w oparciu o art. 385 k.p.c.

SSO Aneta Pieczyrak-Pisulińska Brak podpisu SSA Anna Bohdziewicz

SSA Zofii Kawińskiej-Szwed

z uwagi na przejście w stan

spoczynku